

УДК 633.11«321»:632.165:631.524.84

Кочмарський В. С., доктор сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник

Хоменко С. О., кандидат сільськогосподарських наук,
старший науковий співробітник, завідувач лабораторії селекції ярої пшениці

Федоренко М. В., науковий співробітник

Федоренко І. В., науковий співробітник

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН

E-mail: mironovka@mail.ru

СТІЙКІСТЬ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ ДО ВИЛЯГАННЯ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ДЛЯ УМОВ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Вилягання посівів зернових культур, у тому числі пшениці твердої ярої – досить часте явище. Негативні наслідки від вилягання значні й різноманітні, а саме: ураження полеглих рослин хворобами, заростання посівів бур'янами, значне ускладнення умов механізованого збирання врожаю, неоднчасне дозрівання зерна, зниження врожаю та його якості. Тому пошук шляхів запобігання виляганню посівів є актуальним в селекції даної культури.

Метою досліджень було виділити колекційні зразки пшениці твердої ярої за стійкістю до вилягання та з високим потенціалом продуктивності для їх залучення в селекційні програми в якості вихідного матеріалу.

Дослідження проводилися упродовж 2013–2015 рр. в лабораторії селекції ярої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України. Матеріалом для дослідження слугували 110 колекційних зразків різного еколого-географічного походження.

Аналіз зразків пшениці твердої ярої за морфологічними показниками дає підстави стверджувати, що стійкість до вилягання вища в тих випадках, якщо менша довжина двох верхніх міжвузлів, висота рослин по відношенню до діаметра 2-го міжвузля. Виділені середньорослі (Леукурум 10-28, Леукурум 10-07, Діана, Чадо, Золотко, Альдаринка, Кустанайская 28, Нуклы, Бошак, Кустанайская 30 та інші), низькорослі (Нащадок, МІП Райдужна, Луганська 7, Гордеїформе 10-17, Харківська 19, Алтын-шигис, Омская степная, Безенчукская степная та інші) та карликові (Neodur, Olga, Multidur, Belladur, 28 THIDSN-2-84 HAI-OUI, 138 PODICEPS 9, 30 GHAZ 1 та ін.) джерела колекційних зразків пшениці твердої ярої, що рекомендовані як вихідний матеріал в селекції на стійкість до вилягання. Проаналізовано кореляційну залежність стійкості до вилягання колекційних зразків пшениці твердої ярої з основними господарсько-цінними ознаками та встановлено як позитивні, так

і негативні кореляції, що свідчить про можливість отримання високопродуктивних форм стійких до вилягання.

У результаті досліджень нами виділені середньорослі, низькорослі та карликові джерела колекційних зразків за стійкістю до вилягання. Практичний інтерес для селекційної роботи становлять зразки різного еколого-географічного походження за комплексом господарсько-цінних ознак: МПР Райдужна, Леукурум 10-28, Леукурум 10-07, Золотко, Гордеїформе 10-12, (UKR), Belladur (AUT), Кустанайская 28 (KAZ), що рекомендовані як батьківські компоненти для схрещувань з високим потенціалом продуктивності та стійкістю до вилягання.

УДК582.929.4:551.583.2:632.931.1

Кременчук Р. І., молодший науковий співробітник лабораторії

квітково-декоративних та лікарських рослин.

Інститут садівництва НААН

E-mail: krem07@ukr.net

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТЕБЛОВОГО ЗЕЛЕНОГО ЖИВЦЮВАННЯ ЛАВАНДИ ВУЗЬКОЛИСТОЇ (*LAVANDULA ANGUSTIFOLIA* MILL.) В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Розширення ареалу вирощування ефіроолійних культур в Україні - важливе завдання аграрного сектору. Відомо, що така гарна і корисна рослина як лаванда вузьколиста (*Lavandula angustifolia* Mill.) в основному культура південних регіонів, оскільки сума ефективних температур у період її вегетації повинна становити не менше 2750...2950 С. Зона Лісостепу не завжди може забезпечити цю рослину потрібним теплом. Проте зацікавленість лавандою вузьколистою є досить високою у споживача, тому перед науковцями стоїть завдання розробити елементи технології розмноження та вирощування цієї культури в даних ґрунтово-кліматичних умовах, як цінної ефіроолійної та декоративної культури.

Для виконання поставлених завдань були використані 8 сортів лаванди вузьколистої вітчизняної та зарубіжної селекції: 'Феєрфогель', 'Лівадія', 'Оріон', 'Восток', 'Кенінг Гумберг', 'Маєстро', 'Веселі нотки', 'Річард Уолс' з характеристиками високого рівня декоративності. Живцювання і вивчення регенераційної здатності проводили за загальноприйнятими методиками (А. І. Єрмакова (1985), Р. Х. Турецька (1968)). Схема дослідів включала варіанти де факторами мінливості були сорти і біологічно активні речовини: β-індомілазаяна кислота (ІМК), бурштинова кислота і гіберелін.

У результаті досліджень виявлено, що даним сортам властива слабка регенераційна здатність за вкорінення стебловими зелени-